

**Utviklingssenter for
sykehjem og hjemmetjenester**
VESTFOLD og TELEMAR (Vestfold)

**Kartleggingsundersøkelse
Bruk av Veiledende planer
2021**

**Utviklingssenter for
sykehjem og hjemmetjenester**

**SANDEFJORD
KOMMUNE**

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn	2
Utvalg	3
Resultater	3
Diskusjon	10
Veien videre.....	11
Litteraturliste	12

Bakgrunn

Norsk sykepleieforbund og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Vestfold (USHT-V) igangsatte et pilotprosjekt i 2015 for å utvikle Veiledende planer i kommunehelsetjenesten. Prosjektet utviklet flere standardiserte planer og inngikk et samarbeid med EPJ leverandøren ACOS. [\(1\)](#) De veiledende planene ble tilbudt som en tilleggsmodul i EPJ systemet for kommunene. ACOS integrerte 15 veiledende planer i journalsystemet CosDoc etter pilotprosjektet.

For å videreutvikle arbeidet ble det anbefalt å jobbe videre med en nasjonal forankring og forvaltning av veiledende planer. USHT-V samlet ressurspersoner i Vestfold til et lokalt nettverk som reviderte og utarbeidet flere planer. Samtidig utviklet spesialisthelsetjenesten sine egne standardiserte planer og utviklet en nasjonal veileder for utvikling av veiledende planer [\(2\)](#).

Høsten 2020 inviterte USHT-V alle Utviklingssentrene i Norge til å bli med i et nasjonalt nettverk for veiledende planer for å forankre og forvalte veiledende planer for primærhelsetjenesten. 19/20 sentre ble med. Nettverket etablerte en arbeidsgruppe som skulle utarbeide et mandat for nettverket og kartlegge bruken av planene i dag.

I løpet av første kvartal 2021 inkluderte ACOS videre 17 nye planer, totalt 32 planer ligger som maler i EPJ systemet. I dag (2021) er det 44 kommuner og organisasjoner som har denne tilleggsmodulen i CosDoc.

Utvalg

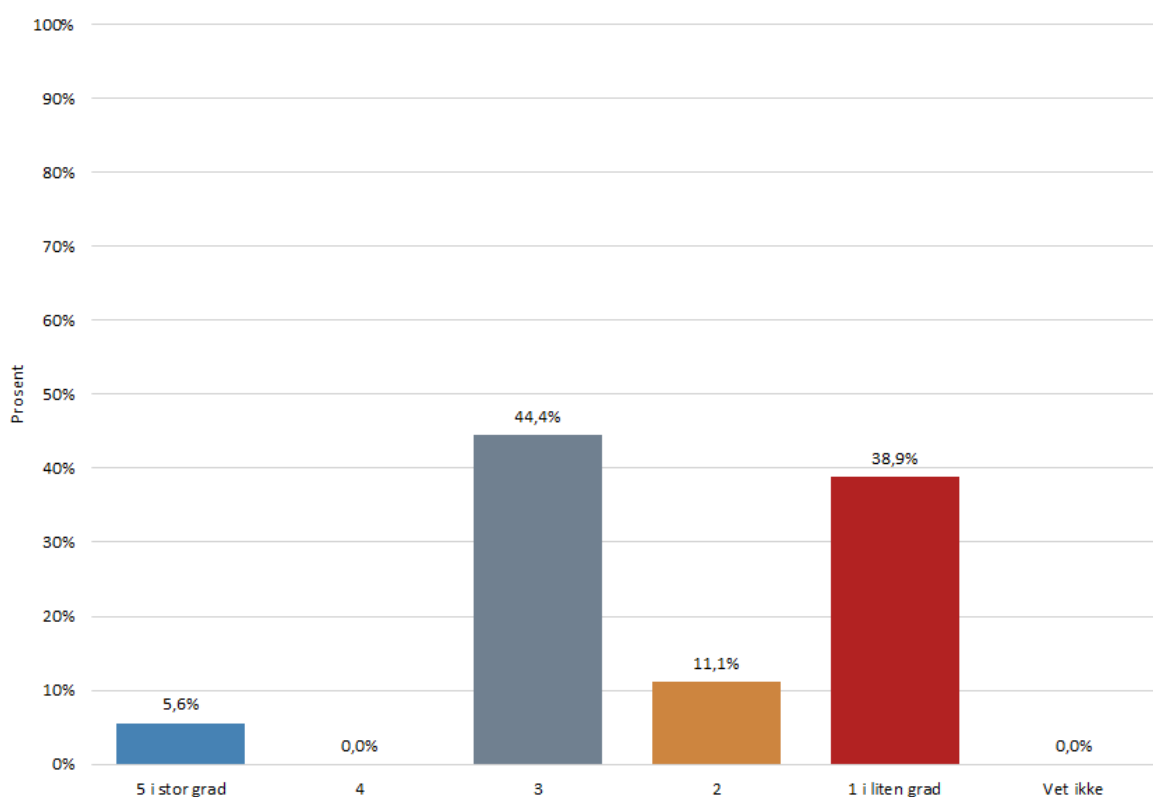
USHT sendte ut en kartlegging i april 2021 til kommuner som har tilleggsmodulen i CosDoc. Av de 44 kommuner/organisasjonene som har modulen ble det kartlagt 56 kontaktpersoner som undersøkelsen ble sendt til. Av de 56 som ble tilsendt undersøkelsen, ble det mottatt 16 svar på undersøkelsen. Dette utgir en svarprosent på 28,57 %. Det kan derfor ikke si med sikkerhet at svarene er representative for alle, men svarene kan gi oss en indikasjon.

Som bakgrunnsinformasjon ble det spurt om innbyggerstørrelse. 5,6 % svarte at de var en liten kommune (under 5000 innbyggere), 50% svarte de var en mellomstor kommune (mellom 5000-20 000 innbyggere) og 44,4% svarte de var en stor kommune (over 20 000 innbyggere)

Kartleggingen skulle undersøke bruken av veiledende planer, hva årsakene kan være for at det ikke er i bruk og behovet for videre tilpasninger for utviklingsarbeid.

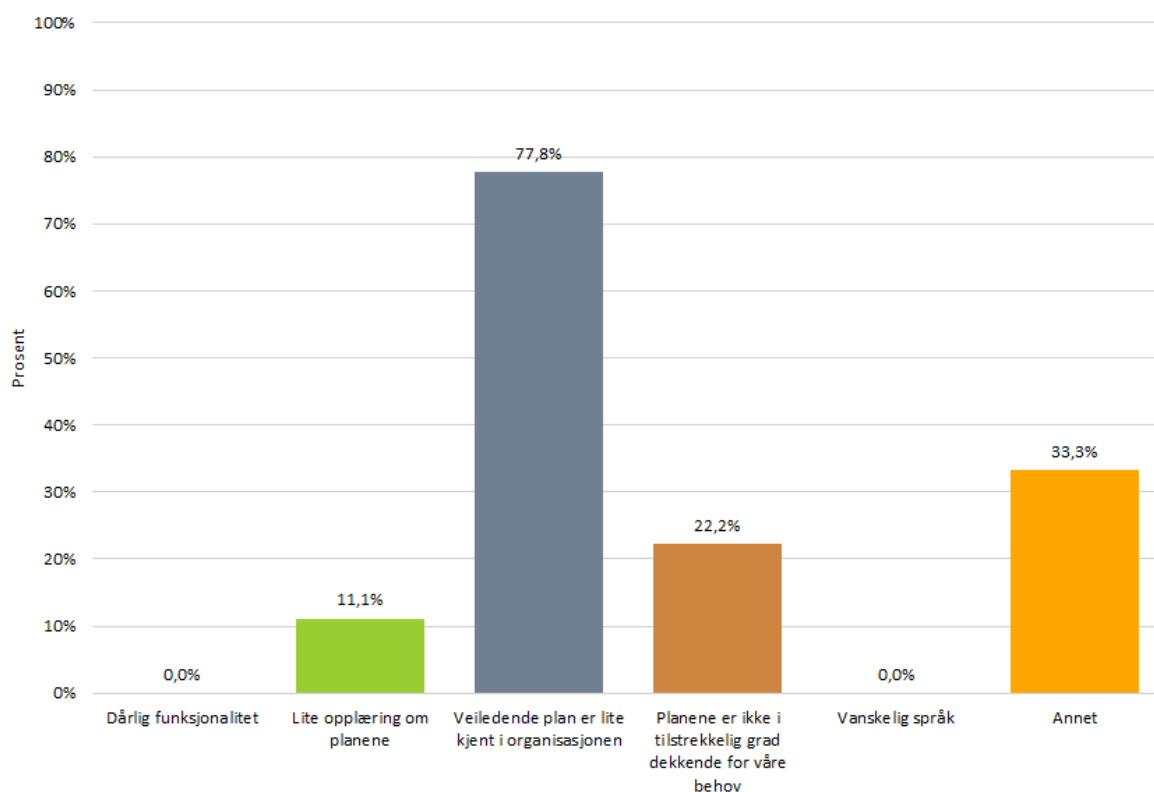
Resultater

Bruker dere Veiledende planer i CosDoc når dere lager tiltaksplaner?

Svarene beskriver at det i liten grad benyttes veiledende planer i EPJ systemet ACOS CosDoc.

Hva er årsakene til at dere benytter Veiledende planer i liten grad

Svarene over viser til at veiledende planer blir benyttet i liten grad og at hovedårsaken er først og fremst at det er liten kjent i organisasjonen. Det vil derfor være nødvendig med en implementeringsstrategi og forankring om å gjøre veiledende planer kjent. Det hjelper i liten grad å kun tilgjengeliggjøre et verktøy uten at virksomhetene er kjent med nytteverdien.

Spørsmål 4: Hva er årsaken til at dere bruker Veiledende planer i liten grad?

«Tror det glemmes litt bort at det finnes, og så går det raskere å skrive ut fra eget hode»

«Ukjent språk, dekker ikke alle områder. Nettopp fått oppgradert med flere områder. Mens vi ventet på nye, falt interessen og vanen. Feil med Legemiddel-planen, som er en hyppig brukt tiltaksplan for brukerne. Det blir litt uoversiktlig med den lange rekka nedover: mulig å velge ett mål / blant feks 2-3, og så kommer tiltakene under - kun én gang? I stedet for samme tiltak listet 3 ganger - under hvert mål? Må stadig repeteres. Vi er i gang med ny runde nå»

Hva tror du skal til for at kommunene i større grad skal ta i bruk Veiledende planer?

«Mer kjennskap, mer opplæring»

«Vi må ha god opplæring- har ikke fått startet med arbeidet grunnet ressursbruk og pandemien som har tatt stor del av ressurser det siste året»

«Bedre opplæring, mer fokus rundt bruk»

«Satt i system»

«Mer fokus på å bruke det, bevisstgjøre og gjøre kjent for ansatte at muligheten finnes»

«Flere ressurser til å gi opplæring.»

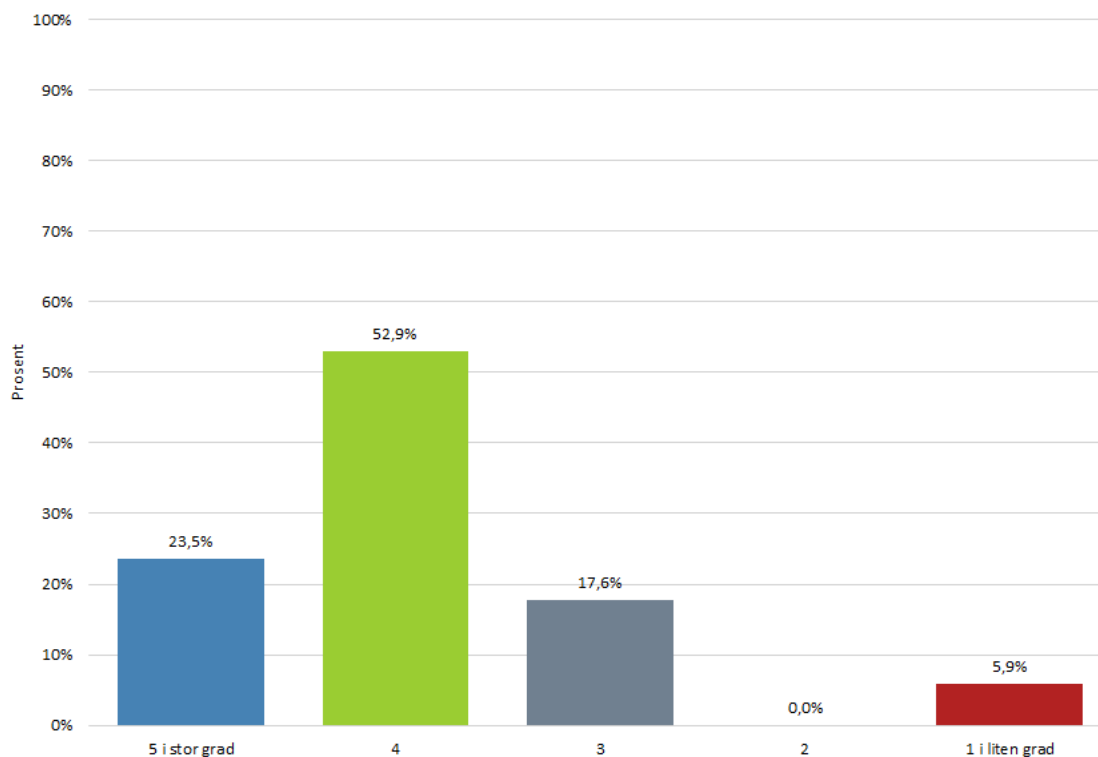
«Mer opplæring til alle»

«Meir informasjon»

«Mer hverdagslig språk, som de ansatte kjenner seg igjen i. Det oppleves ukjent, og da vil de helst formulere det selv. Haster å få på plass mange områder, slik at en finner det meste - ellers glemmer de ansatte å ta det i bruk. Må fungere i CosDoc.»

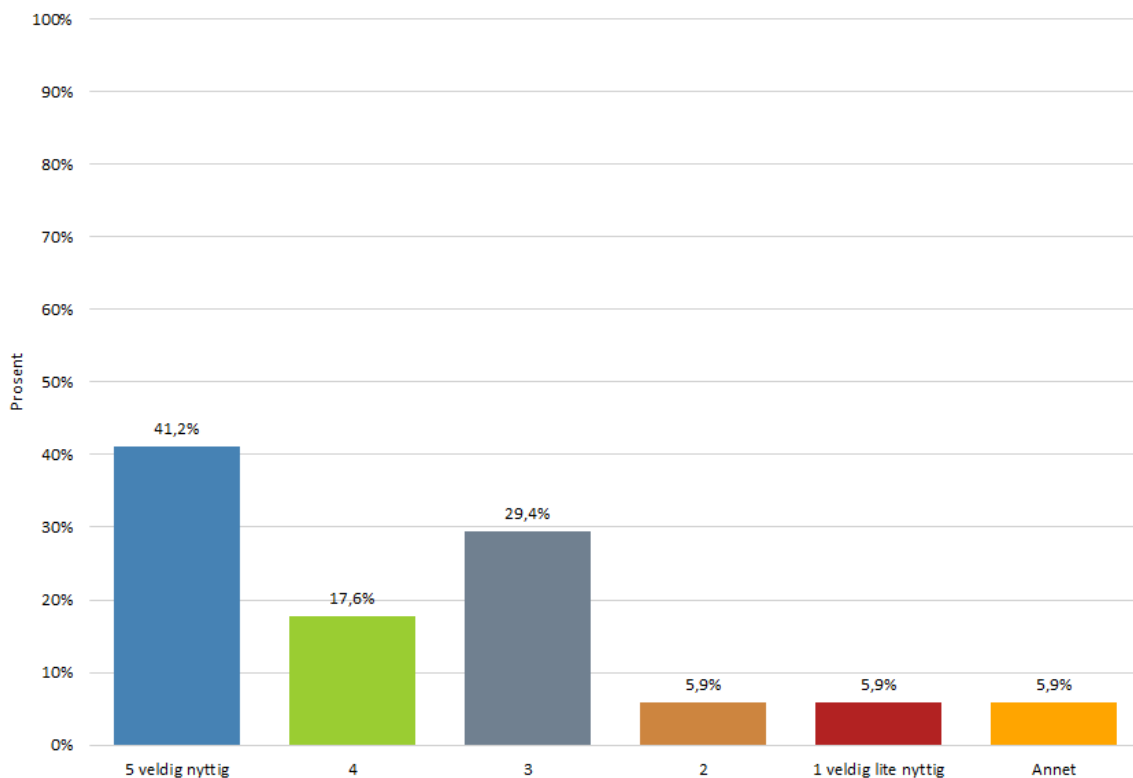
Åpent svarfelt beskriver opplæring som en fellesnevner til at kommuner skal ta det i bruk.

I hvilken grad opplever dere at språk og uttrykk i Veiledende planer er relevant?

Fra resultatene kan vi tolke at de fleste opplever at språk og uttrykkene som er brukt i veiledende planer er relevante for praksisfeltet.

I hvilken grad opplever du Veiledende planer som nyttige i dokumentasjonsarbeidet?

Kommentarer tilknyttet spørsmålet:

«Tidsbesparende»

«Basert på min erfaring blir veldig mye gjort på papir fordi funksjonene i elektronisk journal ikke dekker behovet.»

«Forenkler og standardiserer»

«Ikke alle planer er tilgjengelige, og ikke alle "passer inn" i problemområdene noe som fører til at det velges bort»

«Fint med felles språk»

«Det er nyttig når det dekker flere områder, er nyttig der det fungerer. Sparer mye tid. Økt kvalitet og sikkerhet. Når det brukes. Må være lett forståelig og kjent språk».

Kommentarene viser at bruk av Veiledende planer er tidsbesparende og at det forenkler dokumentasjonsarbeidet. Det er likevel ikke alle planer som passer inn i den konteksten det skal brukes

Hva er største fordelene med veiledende planer?

«Får tips til å hva som skal være med»

«Tidsbesparende»

«Faglig støtte, "felles språk", effektivitet»

«Mindre feil i språk, mer korrekte»

«At det blir kvalitetssikring av den tjenesten vi utfører.»

«De veileder personell 24/7 i en turnusbasert sektor»

«Enkelt å bygge opp en god plan»

«Pleieplaner blir mer standardiserte og ser mer oversiktlig og profesjonelt ut»

«Standardisering. Hindrer ulike definisjoner og beskrivelser»

«Lett å få formulert problemer, tiltak osv»

«Planene blir systematisert og likere»

«veiledende planer vi gi forutsigbarhet og likhet, det vil være ein fagleg støtte og styrke»

«Alle planer innen same område har lik terminologi. Hindrer at det blir laget mange planer innenfor samme område bare med litt forskjellig språk»

«Økt standardisering - Effektivt, tidsbesparende - Økt kvalitet - Hjelp til å finne gode» anbefalte tiltak»

«Forslag til mål og tiltak. Alle bruker likt språk»

Svarene viser at Veiledende planer er nyttig i kvalitetssikring av tjenester. Det begrenser uønsket variasjon på tjenestetilbudet ved at mulig tiltak er allerede definert. Flere nevner fordelene med å ha et felles språk i tjenesten.

Hva er de største ulempene med Veiledende planer?

«At planene blir for standardiserte og får ikke frem rett budskap»

«At det er litt begrensa i forhold til brukergruppe i Miljøtenesta»

«De er innrammet og tillater ikke endringer uten at systemadministrator må kontaktes.»

«Uoversiktleg. Blir mange punkter i PTP»

«Foreløpig litt tungvint i bruk, men det handler like mye om tiden til opplæring»

«Dekker nødvendigvis ikke alle typer problemområder. Særskilt innenfor psykiatri/rus»

«Det er ikke nok planer for å dekke alle områder»

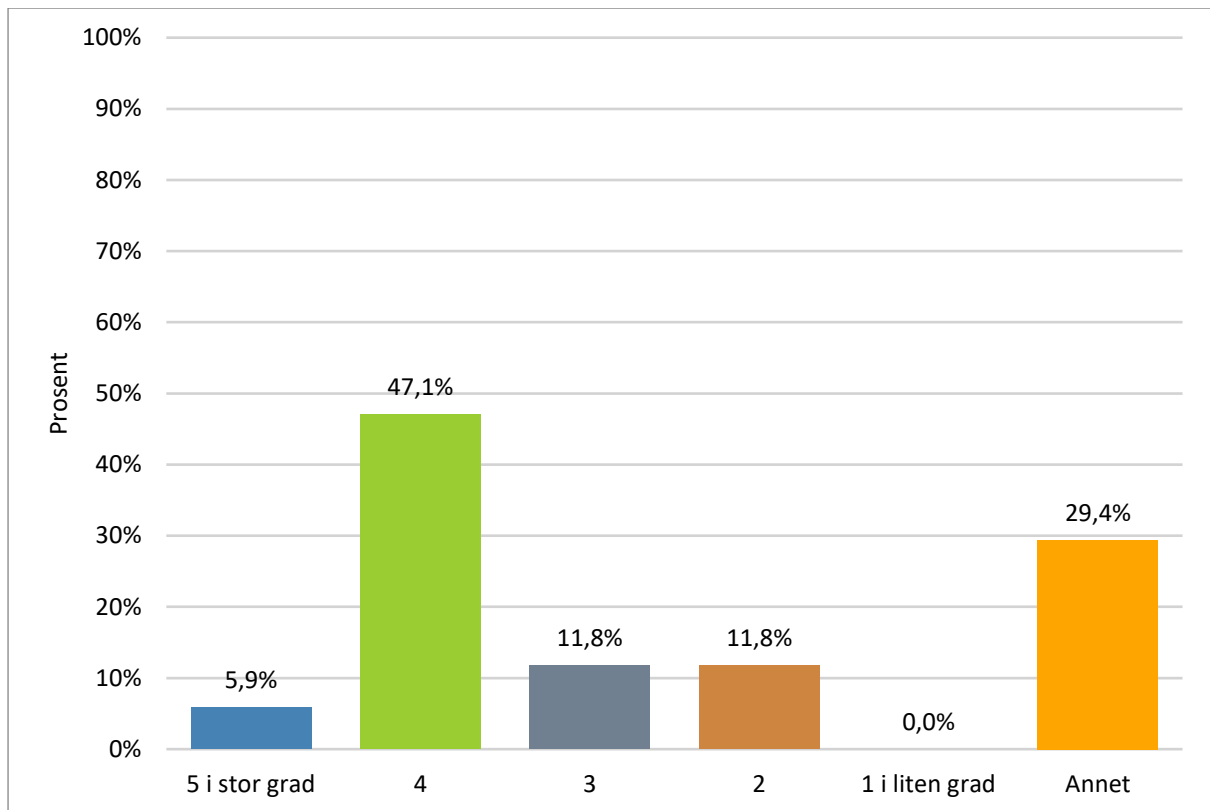
«At en fortsatt må lage mange i fritekst og at det er litt vanskelig å finne»

«Burde kunne laget egne planer HELT ENKELT utenom. Har vært mange udekkede områder. Feks Tiltakspakke demens»

«Tar tid å individualisere dem. Utfordrende å la dem bli del av rutinen pga tidsbruk og usikkerhet fra primærkontakter om hvordan de skal brukes (selvom de har fått opplæring)»

Tilbakemeldingen viser at det mangler en del veiledende planer på noen områder. Noen ønsker å kunne lage standardiserte planer selv.

Opplever du at funksjonaliteten for maler (Veiledende plan) i CosDoc som tilfredsstillende?

De fleste opplever at funksjonaliteten er tilfredsstillende. Høy andel også som svarer annet.

Diskusjon

Journalsystemene vil trolig se mye annerledes ut i fremtiden, enn hvordan det er i dag. Helsepersonell som jobber i helse- og omsorgstjenesten har lenge påpekt at journalsystemet ikke er tilpasset deres arbeidshverdag og ikke støtter nok arbeidsprosesser [\(3\)](#). Standardisert og fellesspråk vil bli viktig fremover. Utviklingssenteret ønsket å undersøke om veiledende planer blir tatt i bruk når kommunene har tilgang til dette verktøyet. Resultatene viser tydelig at det er begrenset bruk, på tross av tilgang. Svakheterne med undersøkelsen er riktignok at det er kun noen enkelte som representerer kommunen som svarer, det vil da ikke gi oss tilgang til å vite om det kan være enkelte avdelinger/helsepersonell som benytter deg av veiledende planer mer enn andre. Likevel tyder dette på at det er begrenset bruk.

Hovedårsaken viser at veiledende planer er lite kjent i kommunen. Flere påpeker at opplæring er nøkkelen for å få dette implementert i tjenesten. På et systemnivå må man se på løsninger som kan forankre de veiledende planene på ulike nivåer. Det å ha en overordnet strategi på hvordan man kan få veiledende planer kjent vil være nyttig i tiden fremover. Som alle andre systemer krever det et arbeid for å implementere veiledende planer særlig med tanke på opplæring.

For det sår liten tvil om at de fleste opplever Veiledende planer som nyttige i dokumentasjonsarbeidet. Det å ha et felles språk, få tilgang til standardiserte planer som er både tidsbesparende og begrenser uønsket variasjon i tjenesten. Andre undersøkelser viser også at de med et annet morsmål og har lese- og skriveutfordringer syns det er lettere å lage tiltaksplaner når språket er standardisert [\(1\)](#).

I de Veiledende planer blir det brukt ICNP terminologi. Språket er tilpasset sykepleieprosessen, men kan være mer begrenset på terminologi i forhold til miljøtjenesten og psykisk helse og rus. Kartleggingen også beskriver dette som en utfordring. Dette bør tas til etterretning og jobbes videre med.

Videre ser man på funksjonaliteten for malene (Veiledende plan) i Cosdoc. De fleste opplever her at det er god nok funksjon i systemet til å ta i bruk de veiledende planene. Det var også en høy andel som skrev annet, uten at vi vet hva som ligger i dette svaret. Dips front (CosDoc) har lagt til rette for veiledende planer i sitt journalsystem, men

funksjonaliteten er ikke optimal. Det er mange trykk og ikke så enkelt å finne den rette planen. Hadde funksjonaliteten vært mer "selvforklarende" hadde kanskje bruken vært større.

Man kan anta at de som benytter seg av veiledende planer er de som ikke lar seg stoppe av at det kan være litt kronglete og finne frem, og som tenker at nytten er større enn utfordringen

Veien videre

Utviklingssentrene vil jobbe videre med å forankre arbeidet med veiledende planer i samarbeidskommuner i Norge fremover. Det vil trolig hjelpe når Visma flyt tilgjengeliggjør planene på den nye skyløsningen slik at flere kommuner får tilgang på planene.

Likevel er det et stort arbeid fremover med å sikre en god forvaltning. Det er laget en veileder som skal vise hvordan planene skal lages i forhold til litteratursøk og metodegjennomgang(2). Veiledende planer skal holdes oppdaterte med ny kunnskap og må derfor ha en god struktur for evaluering. Det må også jobbes for å etablere nye planer som ivaretar alle områder for sykepleie innenfor helse- og omsorgstjenesten.

Videre bør det utvikles et samarbeid med utdanningsinstitusjonene, representanter fra kommunehelsetjenesten og statlig virksomhet for å sørge for at alle parter blir involvert når vi er på vei mot en felles journalløsning og mulighetene er mange for å sikre fremtidens journalsystem.

Litteraturliste

- (1) Stensholt, U., Mølsted, K. L. & Lyngstad, M. (2017). Utvikling og testing av veiledende planer med integrasjon av International Classification of Nursing practice (ICNP). Hentet fra [Forprosjekt: Utvikling av veiledende planer i ICNP \(sandefjord.kommune.no\)](https://sandefjord.kommune.no/forprosjekt-utvikling-av-veiledende-planer-i-icnp)
- (2) Bømark, S. R. (2020). Veileder for utvikling, kunnskapsbasering og forvaltning av veiledende planer i sykepleie. Hentet fra [NASJONAL VEILEDER FOR VEILEDENDE PLANER MED ICNP \(uia.no\)](https://uia.no/nasjonale-veiledere-for-veiledende-planer-med-icnp)
- (3) Direktoratet for e-helse. (2020). Helsepersonell fortviler over systemer som ikke snakker sammen: - Vi er blinde i et tåkelandskap. Hentet fra [Helsepersonell fortviler over systemer som ikke snakker sammen: – Vi er blinde i et tåkelandskap - ehelse](https://www.direktoratet.no/medie/helsepersonell-fortviler-over-systemer-som-ikke-snakker-sammen--vi-er-blinde-i-et-takelandskap-e-helse)